

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap az elmúlt részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagok
a lap tulajdonosnak kü-
lendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 haasóos petít sor
10 kr., többesb. hirtet-
ésnél olcsóbb. Nyit-
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

okozni a jövedelmet, apasz-

tani a kiadást: ebben áll a

rendezett háztartás titka. Ei-

vileg sürgeti is mindenki a

takarékosságot a költsé-

zésben, rajta van a bevétel

szaporításán. De gyakorla-

tilag igen kevés helyen hajt-

ják a szép és igaz elvet ke-

resztül. Pedig az elvnek cse-

lekedetekben kell nyilvánul-

nia. Tényekben érvényesülve ér csak valamit.

Jövedelmét fokozni nem minden embernek

sikerül. Lehet benne a legjobb akarat, a leg-

kitartóbb munkaerő: ha nincs haszonhajtó mű-

ködési tere, nem megy vele semmire. És ezen

jövedelemhajtó tér hiánya legjobban érzik vi-

dékünkön. A szellemi munkás, a hivatalnok

csak vakszerencse folytán bukkan valami kis

haszonbugyogtató forrásra. A kézi munkás,

akár iparos, akár közdolgos vagy napszámos, ha

fokozza szorgalmát; aránylagosan szaporodik a

bevétele. Ez tehát könnyen érvényesítheti az

anyagi boldogulásnak első sorunkban kifejezett

arany szabályát. Ellenben ismertem egy tanítót,

aki kitünően tudott zongorázni, sőt zenei tan-

modszere, hangelméleti ismerete is szépen volt;

és egy 7000 lakósu gazdag tiszparti községben

még dohányra való se tudott keresni ezen —

városi helyen tán sikeresen értékesíthető —

ügyességével.

Ha tehát nem teheti valaki, hogy szükség-

leteinek könnyebb elbírására pótlékot többlet-

munkával szerezzen: kell neki arról, a másik

módnak alkalmazásával gondoskodni.

És ne tessék hinni, hogy ez lehetetlen. Ha-

nam okosan kell intézni.

Vezessünk kiadási és bevételi naplót!

Erre az a rendes felelet, hogy ez fölösleges,

mert ugyanis magam költöm el amim van. A má-

sik meg azt veti: haszontalan; hisz így is, úgy is

ki kell azt a pénzt adni.

Ez a két ellenvetés: egyaránt kitérés a vá-

lasz elől. Az indolencia önmegtegetése.

Akinek bevételei emberi számítás szerint

előre tudhatók: annak arra kell törekednie, hogy

legfőlegb annyit, de többet semmi esetre se ad-

jon ki.

És mégis hányan mondhatják el közölünk,

hogy beérjük a fizetésünkkel, hogy kifutja a jö-

vedelmünk?

Mi azt hisszük: nagyon kevesen.

Pedig hát miután a gázsiból élő család

tudhatja, hogy több jövedelme a jövő hónap se-

lesz; hogy igényei és kiadásai ezután se csök-

kennek; hogy esetleges bajokra, költségzaporító

véletlenekre mindig készen kell állnia: annak

nem szabad önmagának és családjának jövője

elleni bűn nélkül elkölteni ma a holnapra való,

sőt a maiból is kötelese meghúzni magától vala-

mit. Tekintve továbbá, hogy a rendesen csekély

gázsira utalt egyén, a végtelen sok csábító al-

kalmat, egyéni hajlamot és mulatsági jogcimet ma

alig győzi önmegtagadással: már önbiztosítási

szempontból is szükséges mintegy kimérnie, med-

dig szabad takaró gyanánt tekintendő fizetése

alatt nyújtózkodnia.

Aki előre számot vet azzal, mire kell ok-

vetlenül költente: legalább azt nyeri, hogy meg-

tudja, mennyit lehet vagy szabad azon tul ki-

adnia.

Ha tapasztalja, hogy el nem viselheti

iménti kiadását: szemlét tarthat előlött, melyik

költségtétel az, melyet legkevesebb kényelem-

korlátozás mellett még lerázhat.

Ha az ily egyén tudni akarja — amit kü-

lönben soha se tudhat pontosan — melyik té-

telen mit kell megtakarítania, hogy házi mérlege

rendbe jöjjön: annak ez uton alkalma nyílik,

amit-amott nyirbálva, magát utolérnie.

Ha az illető valami elkerülhetlen családi

öröm vagy bánat folytán előre láthatja, hogy

legközelebb rendkívüli terhek nehezdednek kasszá-
jára: gondoskodhatik előlegesen egyik másik ké-
nyelemre vagy mulatságra szánt tételnek meg-
kurtításáról.

Szóval: ha anyagi egyensúlyban akarunk
élni: vezessünk legalább kiadási naplót.

A jövedelmi — sajnos! — ugyanis mindig
változtatlan.

Közegészségügy.

Zombor sz. kir. város közegészségi állapota
1881. évi december hónap.

E hónap városunkban a közegészségi viszonyok,
az egész év bármely havának, valamint a múlt év
megfelelő időszakának egészségi állapotához visz-
onyítva, kedvezőbbek voltak, mennyiben mind a halá-
lozás, mind a betegedések sokkal csekélyebb arányban
észleltetett, mire nem kis mérvben jótékony befolyás-
sal voltak a kedvező időjárási viszonyok.

Az észlelt kórok közül egy sem nevezhető, e hó-
nak különben is gyenge közmozgalmát jellemző be-
tegségek; a gyermekvilágban ez évszakban előfordulni
szokott betegülések felette gyéren merültek fel; a
gyakorló orvosok, tanítók és szülők részéről ragályos
kórok fellépéséről bejelentések nem érkeztek, mely kör-
ülmény is a közegészségnek e hó folyamán való leg-
kedvezőbb voltára engedett következtetni.

Orvosi gyakorlatban észleltettek mindazonáltal e
hóban a légző és emésztő szervek hurutos bántalmait
mellett, többnyire régi, idült kórállapotok.

A heveny fertőző betegségek is aránytalanul ke-
vés áldozatot követeltek e hónapban.

Meghalt ez évben e hó végéig 652 egyén; mult
1880-ik évben meghalt 893; ez évben tehát 240-el ke-
vesebb haláleset fordult elő. Mult év december havá-
ban meghalt 69 egyén, az 1881-ik év december havá-
ban 49; tehát 20-al kevesebb.

E hónap elhaltak közül 28 férfi és 21 nő; hét
éven aluli 20; ezek közül 5 gyógykezelteztett és 15
nem; hét éven felüli 29; ezek közül orvosoltatott 16
és 13 nem; összesen gyógykezelteztett 21 és 28 nem.

A halálokok a kezelő orvosok és a halottkém
meghatározása szerint a következők:

1. Ragályos betegségben meghaltak: hártás to-
rokgyítkban 1, roncóló toroklobban 2, hagymában 1.
2. Egyéb betegségek folytán veleszületett gyengeség
4, gyermekaszály 2, görcsök 4, gyomorbelihurut 2, tü-
dőlob 1, tüdőgyümökör 11 (a meghaltak 22-4%), agy-
vérümleny 1, derme 1, rák 1, gerincagysorvadás 1,
májkötszövetlob 1, vesevérzés 1, csontszű 1, hörghu-
r 3, fültömrigylob 1, Brighthór 1, aggaszály 9;
halva született 4 fiú és 2 leány, összesen 6.

Az elhaltak kora: 0—1 évig: 16 (mind törvé-
nyes), 1—5 évig: 2, 5—20: 6, 20—30: 3, 30—40: —,
40—60: 7, 60—80: 13, 80-on túl: 2.

Elve születtek ez évben e hó végéig 947; mult
1880-ik évi december végéig született 1035; született
tehát 1880-ban 88 gyermekkel több. Mult év december
havában született 80; ez év december havában 74, te-
hát 6-tal kevesebb. Az e hónapban születtek közül törvé-
nyes 34 fiú és 35 leány, törvénytelen 4 fiú és 1 leány;
összesen 69 törvényes és 5 törvénytelen gyermek. Szü-
letett tehát összesen 38 fiú és 36 leány.

A mult 1880-ik évi december havi szaporodás
volt 15; e havi szaporodás 25 egyén: 10 fiú és 15 leány.

Orvosrendőrileg megvizsgáltatott e hó folyamán
több alkalommal a halpai s egyéb élelmészeti cikk;
hamisított tej árulásáért közegészségi célokra fordí-
tandó 0. 6. 10 firttal büntettezt meg a városi köz-
egészségügyi első fokú hatóság által Kovacsics Mladen
tejárás.

A városi tiszti orvosok által hetenként kétszer
vizsgáltatott meg a fennálló 8 kéjnételep, 18 bejegy-
zett kéjnével; a bujakórosok a kórházba szállítottak.

Az 1881-ik év végével a városi kórházat illető-
leg e helyütt röviden megemlítendőnek tartom, hogy
ezen évben, dacára az állandóan tartó kedvező köz-
egészségi állapotnak, 302 beteg vétettett fel (1879-ben:
271, 1880-ban: 279 beteg lett felvéve) mely körülmény,
a városi és környékbeli közönség részéről, kórházunk
iránt fokozódó bizalom jelének vehető. Ápolási díjak-
ban ez év folyamán befolyt 2079 firt 58 kr. o. é.

Kórházi ápolónőnek özvegy Eibach szül. Klein
Mária, kórházi szolgának Jelacsics Dávid nevezteztett ki.
E hónap orvosrendőri boncolat egyszer fordult
elő. Weishaar János, külföldi illetőségű vándorló óras,
Kernyajáról ide történt toloncoltatásának és a városi
kórházban való felvételinek napján — 23-án, mult ki.
A megejtett bonvizsgálat a halál okául agyveröm-
lenyt állapított meg.

A köztisztaság kielégítő volt; az ez elleni kihá-
gásért egyedül bezdáni illetőségű Kapitány Mihály, a
városi kapitányság által 2 firtnyi bírsággal büntette-
zett meg.

Az állatok egészségi állapota kedvező volt.

Időjárás: legmelegebb nap volt 13-án (délben
+ 8° R.), leghidegebb: 27-én (reggel — 6° R.), a baro-
meter legmagasabban állt 27-én reggel, legalacsonyab-
ban 21-én délben. Derült nap volt 16, a többi boros.
Köd előfordult 7-szer, esett 4 alkalommal; 24-én
egész nap pedig hó. Szélirány: kevés eltéréssel 1-től
20-áig állandóan déli; utolsó napokban nyugoti s éj-
szaknyugoti; erős déli 15-én és 16-án.

Kelt Zomborban, 1882. évi január hó 5-én.

Dr. Pavlovits Simon,
tiszti főorvos.

A kulai urbéres ügy.

(Folytatás)

A további fejlemények az alábbi alispáni rende-
letből tűnnek ki:

18791. szám.

alisp. 1881.

Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalától.

Vaaly István, Fárba Márton, Hornyák Márton,
és Belity Tyra kulai lakosok, mint a volt kulai ur-
béres választmány tagjai, és azon alapítványi va-
gyonnak ezelőtti felelős kezelői, melyet a volt kulai
urbéres választmány még 1869. évi február 10-én foly-
tonos kamatozás által százezer forintnyi tőkére emel-
tetni s azután egy Kulán felállítandó alapnövélde fenntar-
tására fordítani határozott, és mely, mind a megyei
közgyűlésnek több rendbeli határozata, mind pedig
önagyméltósága a m. kir. belügyminister urnak még
1876. évi július 27-én 33508. és 1880. évi október 6-án
27530. sz. a. kelt intézvényei szerint oly közalapit-
ványt képez, mely a közigazgatási hatóság felügyelete
és ellenőrzése alatt áll, s mely alapítványi vagyonról
a kezelők évenként a megyei törvényhatóságnak szám-
adást adni tartoznak; újabb időben oly visszaéléseket
követtek el, melyeket az ebbeli felügyeletre hivatott
megyei hatóság el nem nézhet, és pedig:

a) nevezettek a f. évi június 21-én 26131. sz. a.
kelt belügyministeri intézvény s a megye közgyűlése
által ez évi július 13-án 245. sz. a. hozott határozat
folytán tizenegy tagra kiegészítve, ezen alapot kezelő
bizottságnak megalakulása alkalmával nyíltan kijelen-
tették, hogy ők a még melléjük rendelt hét új kezelő-
bizottsági taggal érintkezni nem akarnak.

b) a kérdéses alapítványi vagyon 81977 firt 81
krnyi magánkötelezvényekben és 200 forintnyi kész-
pénzzel a megyei hatóság tudta és beleegyezése nélkül
a kulai kir. járásbírósnál ennek 1881. évi július 21-én
2676. polg. sz. a. kelt végzése szerint bírói letétbe he-
lyezték, mi által a kellőleg nem biztosított tőkék biz-
tosítása, a kamatok és tőkerészletek beszedése és újabb
gyümölcsötetése megakasztatott.

c) a zombori kir. törvényszéknél ezen alapítványi
vagyon egy része iránt Vaaly István, mint ezen köz-
alapítványnak állítólagos képviselője ellen, ez utóbbi-
nak saját fia által 1881. évi augusztus 21-én 5062.
polg. sz. a. megindított perben, a per megindításáról
a megyei hatóságnak jelentést nem tettek, és az ala-
pítványnak ezen perbeni kellő képviselteséről nem
csak nem gondoskodtak, hanem a perbe idézett Vaaly
István a per felvételére még maga sem jelent meg.

d) Vaaly István 1881. évi szept. 11-én 5891. és
5892. polg. sz. a. a zombori kir. törvényszék előtt a
kérdéses közalapítványt 720 firt és 12355 firt 86 kr. iránt
a képviselőre nem jogosított Fárba Márton eddigi
egyik választmányi tag személyében beperelte, mely
két rendbeli jogosulatlan perrel a nevezett kezelők is-
mét nem csak hogy a megyei hatóságnak jelentést nem
tettek, és a közalapítványnak kellő képviselteséről
nem gondoskodtak, hanem dacára annak, hogy a ke-
zelő bizottság most már 11 tagból áll, f. évi október
20-án hárman ülést tartottak, és a bizottság többi tag-
ját ezen ülésre meg sem hívták, hanem hárman oly
határozatot hoztak, melynek alapján Fárba Márton a
f. évi nov. 17-re kitűzött perfelvételi tárgyalást be sem
várva, október 27-én a pertárbán peregyeséget kötött,
és minden jogalapot nélkülöző fenti kétréndbeli jo-
gosulatlan követelésnek a közalapítványból leendő ki-
fizetésébe beleegyezett.

Ezen nagymérvű visszaélések miatt kényszerítve
vagyok nevezett Vaaly István, Fárba Márton, Hor-
nyák Márton és Belity Tyra kulai lakosokat, mint a
kérdéses közalapítványnak azelőtti kezelőit, ebbeli
működésüktől felfüggeszteni, és őket a kérdéses ala-
pítványi vagyonra nézve minden további kezeléstől és
befolyástól a megyei törvényhatóság további intézke-
déséig ezennel eltüntetni.

Zomborban, 1881. november hó 20-án.

Schmausz Endre s. k.,
alispán.

(Folyt. köv.)

Az újévkor életbe lépő törvények.

1882. évi új év napján életbe lépett a perrendtartást módosító 1881. évi 59. törvények.

Az új törvény szerint az eddig is sommás eljárás alá tartozó eseteken felül új évtől kezdve 500 forint értékűt nem haladó keresetek rendszerint sommás eljárás alá tartoznak, ide nem tartoznak a váltó és olyan ügyek, amelyek más törvény szabályoz. Bérleti viszonyból felmerülő keresetek föltétlenül sommás eljárás alá tartoznak. Szavatosságnak sommás eljárásban is helye van. A három forum itélete ellen eddig külön-külön lehetett semmisségi panaszt beadni s a végleges befejezést huzni, halasztani, míg ezután külön semmisségi panaszok helye nem lesz. Az új törvény csak felebezést és felfolyamodást ismer; felebezésnek csak ítéletek és perdöntő végzések ellen van helye, míg felfolyamodás rendszerint végzések ellen van megengedve. De a 47. §. szerint 500 forint meg nem haladó középszintű sommás ügyben, továbbá más sommás ügyben a melyben 200 forint meg nem haladó középszintű felperes elfogadni kész, az első bírósági ítéletet helybenhagyó másodbírósági ítélet ellen további felebezésnek helye nincsen.

Ez intézkedés egészen új és talán célszerű is lesz. Új az az intézkedés is, hogy sommás perekben hozott 100 forint meg nem haladó pénzösszeg meghízetését és 100 forintos értékűt meg nem haladó ingók átadását kimondó, továbbá a bérlet helyiségnek átadása vagy visszabocsátása iránt sommás eljárás alá tartozó perekben hozott ítéletek, végre sommás eljárás alá tartozó két évnél nem régebb kamatok, életjáradék, tartási és élelmezési kötelezettségek iránt indított perekben hozott ítéleteknek a kereset beadását megelőző félre vonatkozó lejárt része felebezése esetén is végrehajthatók.

Tehát a most említett ügyekben már az első bírósági ítéletet végre lehet hajtani még akkor is, ha felebezve vannak, kétségtelenül rövidítő újítás, de gyakorlati haszna csak úgy lesz, ha a járásbírósgok gondtal és alaposan fogják elbíráskodni és ítéleteiket felsőbb bíróságok is helyben hagyni fogják, mert különben csak zavarok fognak keletkezni.

Sommás eljárásban ezután a felebezést és felfolyamodást 8 nap alatt lehet bejelenteni; eddig azonban be kellett jelenteni a határozat kihirdetésénél. Ez újítás jó, mert eddig a felebezési bélyeg 48 óra alatt meg kellett fizetni s ha a felebezés visszavonott, a bélyeg ott veszett.

A perújítás új bizonyítékok alapján csak 10 éven belül indítható meg, eddig 32 éven belül.

Az esküvel eldöntött perben is van helye perújításnak a mennyiben az eskü által bizonyított ténykörülmeny valóságának kérdés alá vétele nélkül, más okból kérik a perújítást. Az eddigi törvény szerint esküvel eldöntött perben csak az eskü hamisnak kimondása esetén lehetett perújítással élni.

Lényegileg tehát azon újítások a melyek 1882. évi január 1-én életbe lépnek: hogy 100 forint meg nem haladó ítélet azonnal végrehajtható, továbbá, hogy 500 forint középszintű és 200 forint meg nem haladó más sommás ügyekben két egyenlő ítélet ellen további felebezésnek helye nincsen és végre, hogy a semmitörvényes eltöröltetett, az eljárás csakugyan rövid-bb lett.

Magyar E.

Bresztovác, 1882. január 7-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Egy borzasztó gyilkosság tartja izgatottságban községünk lakosságát, melyről a „Bácska” legutóbbi számban röviden említés volt téve, s melyet bátor-kodom bővebben közölni.

Múlt évi december 27-én este háromnegyed 9 kor Reiter András lakás társunk, amint Faith Jakab kertjén keresztül vágott volna, a kert végén levő utcára nyíló ajtó előtt egy meggyilkolt emberre talált, mely esetet az előjárásnál rögtön bejelentette — Községünk helyettes jegyzője Zányi Félix ur a bíró s esküdtelkkel a helyszíni vizsgálatot, értesült az összecsendültektől, hogy a meggyilkolt Schäfer Mihály nap-számos és hogy felismeri hulláját sógora már elszállította.

Ezután a nyomozáshoz láttak. Mint hogy a láb vérnyomok a szomszéd házba vezettek, a gyuanu a házban lakó két rovtott életű mérsáros legényre, ugy egyikük anyjára esett. — Az előjárás a gyuanusokat befogatta és nyomban házmóztást tartott. A kemenében megmaradt ruhamaradványok, a hamuba dugott véres bárd, vértócsa a szobában, véres gyékény, a gyilkosság elkövetésére vallottak. Az elfogottak, a bejelentés folytán megjelent járásbírósgági vizsgáló bíró előtt mindent tagadtak, mindamelllett az apatini járásbírósg elvitetek, hol újra vallatás alá vették őket. Ez alkalommal Szolfrong (helyesebben Bueskó) József, miután a vele elfogott társát (Vidéki Mór) ártatlannak jelentette ki, beismerte, hogy a gyilkolást ő vitte véghez anyjával együtt. És pedig az említett napon, nevezett egyén találkozáván 2 órakor Schäfer Mihályval, kezében ötvenforintos bankjegyet pillantott meg, megtudván, hogy azt felváltani akarja, miért magához hívta s a hátsó szobába vezetvén, a pénzt kezéből kiragadta, s a csizmahuzóval csapást mért fejére. A zajra behoant a gyilkos anyja s a lerogyott fejét a magával hozott bárdal széthasította s rajta több halálos vágást ejtett. Ezután a hullát gyékénybe takarták, a vért a falról levakarták s besötételvén a gyuanut kikeülvén a szomszédkert végére vonszolták.

A tetessel elfogott mérsáros legényt szabadon bocsáták, a tettesek pedig a zombori törvényszéki börtönbe szállították.

A meggyilkolt özvegyét 6 apró gyermekkel a legnagyobb nyomorban hagyta hátra, azonban találkoztak nemes szívek, kik nyomorán enyhíteni igyeke-
vén. Két gyermekét örökbe fogadták; a helybeli plébános ur a temetési szertartást ingyen végzé; azonfelül neki 30 forint adományozott, a helybeli jegyző 10 forint, a községi szegényalaptól egyelőre 25 forintot kapott. A hódsági polgári kaszinó 23 forint 90 krt gyűjtött, és több helyen gyűjtenek a szegény özvegy számára.

S. Z.

Jankovácon, 1882. január 7-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Schöffner Salamon hajai lakos városunk díszpolgára a helybeli izr. iskola szegénysorsu növendékei számára egy saját tulajdonát képező templomulást azon célból adományozott, hogy annak jövedelméből azok teli ruhával elláttassanak; ugyanezen célra nagyságos Lövy szül. Deutch Rozália urnő Budapestről szintén egy templomulást ajándékozott s tekintetes Lövy Sándor urnál legutóbb tett látogatása alkalmával hitköz-ségi elnök urunknak 40 forintot a végett kézbesített, hogy iskolaépületünk a következő tavasz beálltával külsőleg feldíszíttessék.

Amidőn ezen valóban hazafias és nemeskeblű adományokat a nyilvánosság terére juttatom, egyuttal el nem mulaszthatom azokért tanügyünk érdekében s há-lás növendékeim nevében öszinte elismerésemet s leg-forróbb köszönetemet nyilvánítani.

Bergl Emil,

az izr. iskola vezértanítójá.

Ebred a táj...

*Ébred a táj, messze tűnik az éjjel,
Vilám derű mosolyog fel szerteszélyvel,
Mozdul a föld, szinte hallik a hangja
»Vírradóra szól a falu harangja.«*

*Illat kél a nyiladozó virágon,
Arany színű sugár rezg a faágon,
Ragyog tőle, fénylik tőle a lombja
»Busan dalol az erdőnek galambja.«*

*Bús dalára eszembe jut szereltem,
»Ott alszik a kakukfűves temetőn,
Hagyd el madár, a te sebed behagyd...
»Júdok annál én egy búsabb éneket.«*

*Mintha nagy éj fekszik rá a világra,
Elborul a telkem fényes világa,
Az az ének megindítja könnyemet
»Ha eldallom, a szívem majd megreped.«*

Forgács Endre.

UTAZÁS BAJMOKON KERESZTÜL.

Toll karcolat.

A torony óra épen a reggeli 6 órát ütötte el s én mint benszültöt tudván, hogy e szerint a valóság-ban három negyed hétre már elmúlt, siettetém indulásomat. Mert nem áll az, hogy mai napság már nem történnek csodák; megeshetik az a 19-ik század vége felé is, hogy például az alföldi vaspálya komoly vonatai a rendes időre érnek be az állomásra. No hát ne mondja senki, hogy nincs csoda.

Egy jámbor tekintetű orlonónc már ottjárt kapum előtt, azon világos szándékkal, hogy engem Bajmokra szállít, a mi tekintve az országos híru sarat, nem megvetendő érélyről tanuskodik egy ordonánban. Mert épen azelőtt két hetes zabolázhatatlan eső tette tönkre a kukoricatörök jó kedvét s ékteleníté el az atákat. Ez a buta föld olyan, hogy minél többet mosdatják, annál piszkosabb.

Haladunk mindamelllett azon igazítással súlyos-bitott országuton, mely délről törekedik Bajmoknak. A jámbor tekintetű ordonánban igen kemény természetű lovai voltak s annak köszönhető, hogy minden fennakadás nélkül haladtunk az uttalan uton, hol egy egy gyengébb organizmusu gebe elakadva búsán nézett vissza a kocsin imádkozó gazdájára, vagy oldalbordáját oda löké a rudon keresztül kenyeres-pajtásához, mintegy azt kérdezve: ugyan meddig élünk még mi?

Mert Magyarországon ugy vannak a vidéki utak-
kal, mint a f e l s ő h á z z a l, mindenki belátja, hogy javításra van szüksége egyiknek is, másinak is, ha-nem azért nem javít rajtok senki. A laposabb helyen a lovak e m b e r f ö l ö t t i erővel dolgoznak, szinte sajnálja az ember őket; a hol meg egy kissé megko-cognak, ott csakhogy a lős tetején nem ugrál az ember lelke, ugy, hogy a lovak sajnálhatnának bennünket.

Mindamelllett a jámbor tekintetű ordonánban csak halad s előtünik Bajmok egész természetű szépségében. Fekszik az északi szélesség 46. és a keleti hosszúság 37-ik foka alatt. Lakosai németek és dalmátok. A város téres utcáinak közepét jókora árkok szelidesik át; ezek sem befedve, sem karfával ellátva nincsenek és így a kevésbé ügyeseknek is lehetővé van téve, hogy disznótör s más ünrepélyes alkalmakkor nyakukat tör-hessék. Földjük általában jó minőségű, különösen itt ott a nádas háztetőkön a legdúsabb termés ígérkezik jövőre seprüből, mohából, fülbecsavarókból és a szenvedő emberiségnek szánt egyéb cikkekből. A titokszerség azon sürü fátolyát, mely Bajmok nevezetességét ősidők óta borítja, profános kezekkel, nem akarom föl-lebenteni. Nyilvános intézetei közül csak egy korcsmát ismerek, ahol a fehér bor igaz, hogy meglehetősen rossz, hanem aztán a vörös annál íhatatlanabb. És az út a templomtól a pálya udvarig milyen? Jéminei! Mindun-talan találkozunk kocsikkal, melyek mellett a kocsisok az istent meg a szenteket emlegetik, de bizony nem a legjobb oldalukról. Olyan kátyuk vannak ott Bernát Gazsi szerint, hogy ha egy fél éves csikó beleesik, mire kitápaszkodik öt esztendő is ló lesz belőle.

Hát azonban a vonat rendes időre beérkezett, amit egy a bajmoki helyviszonyokat alaposan ismerő máhacipelő elég gorombán tudtomra is adott. És így a helyett, hogy pár óráig az állomásnál ténfőrgő nő-nemű szépségeken legeltethetném szememet, azon le-sújtó tudattal valék kénytelen a coupéba szállni, hogy ideje korán Szegedre érkezem.

De oh áldott Gondviselés, mely eszközözd azt, hogy boru után derű, szenvedés után jutalom, bánat után gyönyör következék. A coupéban egy gyönyör-rűséges leányzó vala. Én ugyan nem láttam még an-

gyalt, de ha látni fogok, nem kívánom, hogy különb legyen. A legékesebben írott instantiából nem lehetne annyit olvasni, mint az ő nagy fellegbontó szeméből, melyeket ha néha rajtam fejeztet, melyek kátyuban éreztem magam a bajmokinál. A ki tudja, hogy én épen olyan jól beszélek németül, mint a halvaszületett német, az belátja, hogy a társalgás nem ment köztünk minden nehézség nélkül. Mert német volt az eszemadta. Szivaeról való, azt kitudtam tőle. Aztán ráfogtam, hogy Pepinek hívják, (mert olyan szép lány csak nem lehet Zsuzsa vagy Marcsa).

Beszélgésünk többnyire Szivac helyrajzi viszonyai körül forgott. Például megkérdeztem tőle többek között, hogy van-e már szeretője; meg hogy mind ilyen szép lányok teremnek ő náluk; meg hogy nem jön-e el velem Szegedig? Kérdéseimre legutóbbzszor igen röviden felelt, csak azt mondá, hogy: „i wás; nett-a mi magyarul olyan formát jelent, hogy: Nem o da Buda!

Én a németnek igaz, hogy nem vagyok barátja, hanem Pepikének egy szavára mindazt meghocsátanám, amit a magyarok ellen elkövettek Madarász Henriktől kezdve, le egész Lendl kapitányig.

Egy vén néni kísézője volt az angyalnak, aki igen időszerűnek találta, ez alkalommal szunyókálni (hej be okos lelkek ezek a vén nénik). Csak néha — mikor a Pepike bársony kacsója pennát forgató kezeimbe puhamlott — csak akkor tett ugy a néni, mintha kö-högne. Aztán mikor nagyon élénken talált nevetni a Pepi, olyankor nyitá fel a néni fáradt, felelős szem-pilláit. De hogy nevetett az a leányka?! soha még színházban sem hallottam olyant, mintha ezüst harang-got vertek volna gyémánt kalapácsal. — A fülem most is cseng.

De oh kegyetlen Gondviselés, ki eszközözd azt, hogy gyönyör után unalom sat. következék. Szabad-kán felcihelődik az öreg néni s szól penészes hangon: „Lóri, khumm!” (Nem mondtam, hogy Pepinek hívják?) Egy pillantást vetett rám, melyet a terítón sem fogok elfelejteni s azzal eltűnt. „Ah Gott mit Dir, du Klei-nes, Gott mit Dir, du feines, süßes Täubchen!!“

Miután egész Szegedig ugy aludtam, mint a kő-ső, annak leírásával nem untatok senkit, hanem ta-nácslom annak, aki a bajmoki pályaudvarhoz akar el-jutni, hogy jó eleve irassa be magát valamelyik élet-biztosító társulatnál. Az az alföldi vaspálya meg tudja-e szerkesztő ur, minek lenne jó?!... Halálnak. Hej, de soká élénk akkor!!

Kajbusz.

HERCEGOVINAI LEVÉL.

Mostar, 1881. dec. 27.

Régen készülök már hosszabb levelet írni; de elő-ször folyton nyagatnak bennünket s kergetnek ide s tova; másrészt itt Hercegovinában az asztal, tonta és toll oly ritka valami, amit csak a legnagyobb városokban lehet itt-ott találni.

Ami az éghajlatot illeti, nagy a különbség Hercegovina és Magyarország között; itt csupán az újabb európai házakban lehet kemencét találni, az egész tél itt hosszú esőzések és igen heves szelekből áll.

Az esős időszak két részre oszlik. Az egyiket keresztül estünk; az október 25-ike körül kezdődik és 15—20 napig tart éjszaki széllel; Bóra; ugyanezen idő-ben a tenger parton déli szél fúj s ekkor a hajózás legveszedelmesebb. E szél neve sirokkó. Ez délről jö-vén, alulról a tengert irtózatosan felkorbácsolja.

A másik esős időszak tavasszal van s ilyenkor a víz elárasztja az egész földeket.

Hó vagy jég itt igen nagy ritkaság; hanem an-nál nagyobb meleg van nyáron; augusztusban épen Ljubuski városban dolgoztam, ott 57 fok Celsius volt, míg Stolacban, mely völgyben fekszik 64 fok Celsius volt.

Igen eredeti az, hogy lenn forróság, f-nn a ma-gasabb hegyeken (mint pl. Orien, Bela gora és Velles) hó és jég van. Jégverem itt nem kell, mert a mérsáros reggel néhány öszvérrel felmegy a hegyre és este haza jön jéggel.

Hideg itt csak akkor van, ha erős szél fúj; mi-helyt a szél megszűnik, azonnal beáll a kellemes idő. Mi most is egyszerű zubbonyban járunk; holott Magyarországon bizonyosan már reggel futnánk. Itt a füge-fákat télen nem szükség betakarani, ugyszintén a szőlőt sem.

Nyáron itt a füge oly mennyiségben terem, hogy 2 krajcárjával lehet 1 okát (2/4 bécsi font) venni. A ki nem rest, az kimegy a hegyek közé, ott szedhet eleget, mert vadon terem. De föltűnő az, hogy most télen nem lehet füget látni; a boltban is ritka. Oka ennek az, hogy nyáron amint a fáról leszakítják, azonnal megeszik, másrészt pedig kereskedők veszik s szállítják felfele.

Ami a földeket illeti, azok többnyire igen jók és tekintve az itteni nagy marha-állományt, gyakran trá-gyázhatók; csak a földek művelése nagyon kezdetleges. A hercegovinai gazda egy fát, lapát formára kiélesít s az elé két ökröt fog, aztán ugy felturja a földet. Tiszta búzát, kétszerest és rozsozt keveset vetnek, ha-nem annál több kukoricát, árpát; de ez nem olyan, mint a miénk s a török „karisik“-nak, a keresztény „krupnik“ vagy „sily“-nek nevezi. Főterményük a „Szi-rák“, minálunk cirok; ebből élnek télen és nyáron; a kenyér belőle rossz, sötét, rozsdá színű.

Most pedig a népről és szokásairól:

A mi az élelmet illeti, az rossz ugy a töröknél mint a kereszténynél; de még is jobb mint a sokacoké, mert habár a kenyér rossz, mégis még a legnagyobb-
tobb is húst eszik, vele levén kecske és birka csorda-számra. A húst kétféleképp készítik el; ha a kecskét lenyuzták, akkor szétdarabolják, vízbe teszik megszó-zák s megfőzik; ha megfőtt, kivesszik, egy deszkán szétterítik s a bolt (oszarzia) kirakatába teszik, s elad-ják. — Vagy pedig lenyuzza, belét kiveti, dorongra huzza s nyáron egészben megsüti; — ha megsült, ak-kor két ember ugy egészben deszkára teszi, s a vál-lán az egész várost bejárja irlagmatlanul ordítva: evo méso vrutyo pecseno. — Ha valaki vesz belőle, akkor a pénz mennyisége szerint levág belőle egy da-rabot.

Ezenkívül még néha a csirkét, többnyire azonban még a kőfajdot eszik, mert ez rengeteg mennyiségben van s jobb mint a fogolyhus.

Ebből áll az egész élelem.
A török nép igen előzékeny, de nem szereti az osztrákok (svába), annálkevésbé a szláv nemzetbelieket (vlah). Mihelyt megtudták tőlem, hogy magyar vagyok, mindjárt „Merhaba” mondották, ami annyi, mint: üdvözlégy.

Ezt kereszténynek pedig sohasem mondják.
Mindenkit tegeznek, a legelső dolga kitudni: Od kuda szi goszpodine kapitana?

Ha két török egymással találkozik így köszöntenek „szalam Allah ej kün” a másik felel „Allah ej kün szalam” (Allah mindig dicséretessék).

Ezután jön: Kakoszi? a másik feleli: Fala. Kakoszi ti? Akkor kérdezi: Kakoszu ti dece, megint feleli fala kakoszu tvoji? fala!

Az asszonyt sohasem kérdezi; sőt ha maguk vannak, még akkor sem beszélnek leányról vagy asszonyról — ezt a korán szigorúan tiltja.

A török sohasem hazudik s a török törvények szerint, a melyek itt még érvényben vannak, joga van perelni, ha az ember neki azt mondja: „Ja lan szana” (nem beszélsz igazat.) Mindennap ötször mennek a Dzsamiába (templom): harangjuk nincsen, sőt dühösek hogy az osztrákok bevonulása óta a keresztény templomokon harang van. Mikor templomba kell menniük akkor a hodza (pap) felmegy a minarethe s mélabus hangon ezt énekl:

„Allah akbar la ilaha ill' allahu;
Ashadu an Muhamed resul ullahi.
Hajj ala eszszelah!
Hajj ala elf-láh!
Ashadu an Muhamed resul ullahi.” Ez azt teszi: Allah nagy; — Allahon kívül nincs Isten, Tanuskodom, hogy Mohamed az ő prófétája. Jöjjetek Istent dicsérni! Jöjjetek Istent imádni!
Tanuskodom, hogy Mohamed az ő prófétája.

A Dzsamiában a világon nincs semmi, csak néhány rossz pokróc, erre törökösen leülnek s a hodza megkezdi az imát, örökké hajlongnak s minden imánál legalább 10 szer arccal a földet érintik.

Most pedig valamit a házasságról. — Ezt maga Abdul Zaim Aga szaraility beszélt el nekem.

A fiu, ki nőül akar, sohasem látta a leányt; hanem az anyjától tudja meg, hogy ebben és ebben a házban van egy eladó leány s leírja neki, hogy milyen külsejű, milyen tiszta; akkor a fiu megkéri az apját, hogy beszéljen a leány apjával; a leány apja beszél leányjával s szintén leírja a fiut. Ha a leánynak tetszik, akkor küld a fiu részére ajándékot, mit a fiu aranyokkal viszonz.

Ennek megtörténetével egy a fiu mint a leány apja elmegy a Kadihoz (bíró). A bíró kérelmekre elküld két megbízott embert, egy a fiuhoz mint a leányhoz, s mindegyiket háromszor megkérdézik: hajlandók-e házasságra lépni. Ha mindkettő „igent” mond, akkor a két megbízott vissza megy a kadihoz s a koránra esküszik, hogy a fiatal pár egymásé akar lenni; mire a kadí a házassági okmányt kiállítja s kész a házasság, a fiu haza viszi a leányt.

Hercegovinában a „Seik ül izlam” (mekkai főpap) fermánja szerint minden török nőül vehet törvényesen 4 asszonyt; — ha az egyik meghal, vehet helyette másikat, azonkívül ha sok pénze van, akkor vásárolhat magának rabnőket a mennyit akar, csak hogy egy szép rabnő belekerül 20.000 forintba is. — Ha a töröknek több neje van, akkor kötelessége minden éjt más nővel tölteni, s ezt a nők szigorúan megkívánják; — nappal azonban tetszése szerint válogathat társaságukban.

Egyébként itt a töröknek többnyire csak egy feleségük van s ettől szörnyen félnek. Maga az aga, ki nekem ezt beszélt, mondja, hogy csak úgy fog ki a feleségén, ha ijeszti, hogy még egy asszonyt hoz a házhoz. Ettől meg az asszonyok félnek szörnyen; mert örökké civakodnak a nők egymást közt s igen féltékenyek. A török nő egész életét a háremben tölti s csak akkor látni erősen fátyolozva az utcán, ha barátait megy látogatni. Templomba sohasem járnak, ha csak — mint Mostárban — nincs különös női templom, kedvence színük a vörös s a gyermekek fejét is valami folyadékkal kenik, mitől azok vörös haját kapnak. A török nép borzasztó fanatikus; — jaj annak ki elítte Allaht vagy Mahomedet m-ri szidni; egyébként az itteni török törvényeszerint a ki káromkodik, rangkülömbőség nélkül negyven arany forint fizetésére vagy 40 napi fogságra ítéltetik.

Mióta Hercegovina megszállva van, azóta rákezdenek szokni a törökök a bor, sör és pálinka italra, hanem persze csak a felvilágosodottabbak; az a török a ki szakált eresztett a világért sem iszik.

Legnagyobb böjtjük a „Ramazan.” Akkor egy álló hónapon át reggeli 3 órától esti 7 óráig sem enni, sem inni, sem dohányozni, sem nővel lenni nem szabad; míg ellenkezőleg esti 7 órától reggeli 3 óráig nem szabad neki aludni, hanem eszik, iszik, dohányzik etc. graeca.

A Ramazant nyomban követi a „Bajram,” ez tart három napig s a legnagyobb ünnep — olyan mint nálunk a farsang három napja.

Eredeti a töröknél az is, hogy míg az ember saját életével nem sokat törődik, addig a korán szigorúan tiltja az állatok szabadságuktól megfosztani; — a legnagyobb bün madarakat kalickában tartani.

Még azt feleltem, hogy mikor nemet mond, akkor igenlően int a fejével és azt mondja „jok;” ha pedig igenlően mond, akkor tagadólag rázza a fejét s azt mondja „vet.”

Hírek.

Baró Rédl Béla és Lénárd Máté, az orsz. méhészet-egylet alapítói közé léptek.

Az 1881. év folytán a zombori r. kath. hitközségben született összesen: 258 fiú, 265 leány, összesen: 523. Ezek közül házasságon kívül született 30 fiú, 23 leány. Halva született: 16 fiú — 12 leány. Meghalt: 196 férfi, 192 nő egyén. Házasságra kelt 122 pár — ezek közül vegyes házasság 4.

Jövöre az utolsó előtti (1870.) népszámlálástól kezdődő összehasonlító népmozgalmi statistikát foglalkoztat egy barátja összeállítani.

Magyar építész és szobrász munka a korinthisatornánál. Az e csatornával kapcsolatban felállítandó világitótornyok, emlékoszlop és hidépítési munkálataival, hír szerint, részben már is, részben legközelebb magyar szakértők bizatnak meg. Türr bnok ugyanis azt akarja, hogy a korinthis szoros átmetzésének világra szóló műve a magyar elmék dicsőségét hirdesse.

Az **omoroviciai** polgári kör 1882. jan. 1-én tartott közgyűlésén tisztviselőknél egyhangúlag megválasztották: I-ő Elnök: Kovács Gyula ref. tanító, II-ik elnök: Mendege István bíró, I-ő jegyző: Máthé László ref. tanító, II-ik jegyző: Fejős János, pénztárnok: Földi István, könyvtárnok: Inotai János ref. tanító, háznagy: Kiss Gábor. Bizottmányi tagok: Lódi József, Iványos Sándor, Szőcei Bálint, Varjas Sándor, Jeges Sándor, Scheffer József, Szücs Sándor, Szabó Bálint.

Vinkó János, madarasi kőműves, veszedelmes betörő bandafőnök, Pécsét elfogatt.

A **pénzügyminister,** törvény hiányában, intézkedett, hogy további rendeletig 6 fíto vadászjegyek adandók ki első félre szóló érvénnyel.

Hymen. Szabadkán Lichtnecker József földbirtokos, f. hó 15-én esküszik meg Jakobsits Imre, takarékpénztári igazgató kedves leányával, Terézia k. a-nyal.

Figyelmeztetjük a rendőrséget, hogy a kincstári ügyészégi épületnek posta-utcai sarka roskatag. Vizkereszt napján jó darab vakolat zuhant le róla épen mikor a 9 órai mise szétment.

Kulán a Szylveszter-estét szokásos társas mulatsággal ülte meg a polgári kaszinó. Nekeresdi Pál ur (V. J.) az ottani társas élet kovásza. Igen érdekesen lepte meg a mulatókat, midőn éjfél felé az ottani nyomdában „Visszaemlékezés” címen alkalmi lapot nyomtatott, mely a 8—10-ig tartott beszédet már magában foglalta. Az estély tombolával szándékoltatott összekapcsolatni. Azonban a véletlen úgy akarta, hogy ez elmaradt és így kárba veszett az a szép előre gyártott cikk is, mely azt nagy derűltségre, előzetesen nyomtatva kidicsérte. Ifj. Városvy Károly üdvözlő sürgönye, jótékony célra szánt 15 forinttal bérelve. Eljenzsre ragadta a társaságot. A tréfás lapszám Oréhoja Antal ottani nyomdájában készült.

Az „**Egyelőrtés**” szerint az újvidéki főgymnáziumot a telki apátság fejében bencések vennék át.

A **városi** kig. biz. jan. 5-iki ülésén a fegyelmi választmányba Bikár Simon, Buday József, Czirfusz Ferenc és Kovácsy Alajos urak választottak meg.

Szabadkán ugyane választmányba szinte Buday József és Czirfusz Ferenc urak, még Kovácsits és Mamuzsits Agoston urak választottak be.

A **gróf Széchenyi Bela** „Keleti Utazása” című 200 fametszetes műnek 26 füzetet 30 kr. helyett 20 kr-ával szíveségből a kiadónál megvehető. A műből még csak 4—6 füzet hiányzik.

A **zombori** „Népkör” f. évi jan. 8-án d. e. 11 órakortartotta tisztújító közgyűlését, 93 tag részvétele mellett. Megválasztott elnöké egyhangúlag: Cziedler János. A megválasztott egy tiztagu deputáció által a körbe elvezetett, ott a jelen voltak által lelkes éljenekkel fogadtatott és a következő helyenkint zajosan helyeselt beszédet tartotta:

Tekintetes közgyűlés!
Mélyen tisztelt polgártársak!

Annaira meg vagyok hatva azon tény által, hogy engem a mai napon a zombori „Népkör” elnökévé megválasztani kegyeskedtek, miszerint a ragaszkodás ily szép nyilvánulását látva, alig tudok szót találni a köszönet kijelentésére.

21 éve annak uraim, hogy én Zombort lakom, ámbar ha másutt, Szabadkán születtem is, itt idegen még sem vagyok, mert hiszen a magyar hazájának minden városában, minden falujában otthon van.

Tekintsenek önök uraim vissza 21 évi itt működé-emre és azon meggyőződésre, azon tapasztalatra fognak jutni, hogy én második szülővárosom Zomborért, dacára szerény anyagi viszonyaimnak, annyit tettem, amennyit csak tehettem.

Igaz, hogy alkotásaim nem hoznak pénzbeli magas kamatokat, nem dús osztlékokat, de meg van jóvelmezőségük ott, a hol szükségét enyhíteni, a hol vést elhárítani kell.

Az általam alakított zombori nőegylet, melynek én éveken át jegyzője is voltam, életének 8-ik évét folytatja, életrevalóságáról, vagyoni állapota és azon számtalan segélyezések, melyekkel manap városunknak nyomorban küzdő sok munkaképteleneit ellátja, hathatós bizonyítékot tesznek.

Mit szóljak a 10 év óta fennálló, általam alapított túzólt egyeletről? semmit, annak életrevalóságáért a mult idők eléggé kezéskednek, elég legyen még is megemlítenem, hogy emberbaráti kötelemeinek teljesítésén felül még naponkint 11 zombori születésű embernek kenyeret is ad.

Hogy kapitányi hivatalos állással, melyre polgártársaim bizalma emelt, csak Zombor város közönségének hoztam ismét áldozatot, azt ugyhiszem esetenem nem szükséges, és ha valjon becsülettel töltöm-e be eme hivatalomat, azt megítélni az urakra bízom.

No de én mindezekből, valamint abból se, hogy már 17 éves koromban, 1848-ban honvéd voltam, hogy hazám alkotmányának védelmében megsebesültem, hogy fogságra hurcoltattam, hogy büntetésül 10 évig osztrák katonának kellett lennem — magamnak erényt nem csinálok, mert hiszen mind ez polgári kötelességem volt, épen oly kötelességem, mint a minő kötelességem elvállalni a „Népkör” elnökséget, melyre önöknek bizalma meghívott.

Hogy mennyire fogom idővel meghálálni tudni mai nap nyilvánított bizalmukat, az a jövő majd megmutatandja, hangzatos szavak, üres ígéretek helyett fogadják önök uraim ama biztosítástomat, hogy én egyelőrtük javát, annak jólétét, megszilárdítását mindenkor és minden körülmények között szívenem hordandom és önök támogatása mellett — melyet ezennel ünnepélyesen kikérek — mindég csak azt teendém, mi

az egyleti célok megvalósítását előmozdítani és azokat eredményeikben hatványozni fogja.

Ezen fogadalmaim szolgáljanak mintegy hivatalos eskü gyanánt a mondottakra nézve, melyek után miután magamat önöknek kegyeibe és kedvezésibe ajánlanám, elfogadom az önök kegyes bizalmából most már engem megillető elnöki széket és az ezen intermezzo által megszokadt tárgyalások fonalát felveendő, a folytatógagos ülést ezennel megnyitom.

A választás tovább folytán, egyhangúlag kiáltattak: aelnök Jakobcsits Mihály, igazgató Stebler Lajos idős, pénztárnok Hruby Mihály, jegyző ifj. Bosnyák József, könyvtárnok Czinkler Gyula, ügyész Perviz Sándor. — Választmányi tagok: Bezeredy Béla, Zsulyevits Demjén, Boloczkó József, Pékanovits András, Kekezoovits János, Kóris Mátyas, id. Dsinits Antal, Pocskay Sándor, Huber Ignác, Gromilovits György, Ödry János, Torma József, Bábits Mátyas, ifj. Veszelyovits Péter, Czinkler István, Radicevits Sándor, Bátori János, Radulovits Szilárd, Weindl József, Bugarszky Miklós, Firány György, Török Károly, Harp József, Darázi Antal.

E választás nem csekély érdeklődéssel folyt le. Ugyanis Bezeredy Béla, a volt elnök, vasárnap reggel vörös plakátokon kihirdette, hogy a gyűlés 15-iki elnapoltatik, mert az alapszabályok 12. §-a szerint „A közgyűlés tárgya és ideje a gyűlést megelőzőleg 8 nappal a tagokkal tudatandó” — ami pedig a plakát szerint „fogantositva nem lett.” E plakátot mi még most is valami jókedvű tag tréfájának nézzük; mert hisz a „Népkör” főbejártának ügygajtán a napokban ismételve láttuk a volt elnök sajátkezü aláírásával megerősített és e hó 8-ikára szóló közgyűlési meghívót.

Bezeredy urat pedig ugy ismerjük, mint az alkotmányos formák tiszteletben tartóját. Nem hihetjük tehát, hogy megakarta volna kerülni az alapszabályok 13-iki §-ának 3-ik pontját: „Az egylet érdekeit illető kérdésekben a határozás a közgyűlés jogköréhez tartozik.” Már pedig a tisztújítás: az egylet érdekeit illető kérdés. Tehát szinte a közgyűlés jogköréhez tartozik és így még elnöki visszavonással se odátható el egyoldalulag.

Folyólag csak maga a közgyűlés napolhatta volna el önmagát. De ez nem történt meg; mert 30 tag is érvényesen megtarthatá vala azt; pedig 3-szor 30-nál is több volt jelen, Egyébiránt ha szabálytalan volt az a meghívó, amelyet az ajtóra kitétek, akkor maga a volt elnök követte el a nagy hibát, hogy azt aláírta. Mert valamit aláírni és ugyanazt plakáton helytelennek hirdetni: abszurdum.

Sajnos lenne, ha e tények után egyenlenség vagy pártokra szakadás gyengitné a „Népkört”; azt a kört, amely épen a népek érintkezési, összekapcsolási helyeül alakult. Egyébiránt eleddig nincs okunk kongatni a vészharangot. —ics.

Egy év előtt történt, hogy két szállási házat kiraboltak, annélkül, hogy a tettesek nyomára bukkant volna a rendőség. A napokban a főkapitány besúgás utján tudtára jutott a kompaniának és egyik tagját beszélgetés céljából maga elé idézte. Ez sejtve a szíves meghívás okát, borozás közben kijelentette 3 társának, hogy mert 50 fttal megcsalták, föladja őket. Allt is szavának: másnap reggel korán beindult Szivacról Zomborba. Utközben balsejelmei zaklattak s azok elől az utszéli esárdába menekült s ott megvárta, míg kivilágosodik. Hét óra tájban csakugyan folytatni kezdte utját, de alig haladt egy fél dőlönyire, három ember — nyilvánvaló, hogy elaralni szándékolt bűntársai — rárohantak s agyonlőtték. Igazán amerikaiasi neme lenne a betyárok kiirtásának, ha főkapitányunk a többieket is így összeveszitené és csak az utolsóval gyúlna meg a baja.

Kupuzinán a differitisz (roncsoló toroklob) naponkint még mindig 4—5 áldozatot követel. A járásorvos, Dr. Schlesinger Samu, e hirre gyógyszerrelk ellátottan még tegnap — hétfőn — kiment és a lehető óvintézkedéseket a népek dobszóval is tudtára adta.

Helyreigazítás. T. szerk. úr! Értesültem, hogy a szylveszter-esti hangverseny műsorozatának első számához a mult keddi lapban függesztettem kitétel, helyenkint kétértelműleg magyaroztatott. Miután kiki maga a leghitelesebb tolmácsa saját szavainak: én is élek ezen szokásjoggal és kijelentem, hogy nem is volt, de nem is lehetett más szándék azon szavaimnak, mint: a nyolckezer darab lejatszónak megérdemelt bókot mondani; mert hisz nekem is kellett hallanom azt a zajos tapsot, mellyel e darab után a közönség tetszését kifejezte. D. Gy.

Apatinban jan. 6. az új önségelyző egyleti évkor megnyitása tárgyában harmadfélezer nép részvétéllel gyűlés tartatott. Miután azonban a szönyegen levő tárgy higgadt megbeszélése helyett a tömeg — mint természetes — a 7000 fto hiány fölött nyilvánította nézetét: a szolgabíró, netáni zavaroknak elejét veendő a gyűlést re infecta eloszlatta.

Minap újságoltuk, hogy az a két nőtestvér, aki B. urnál szolgált, holmi gyerekes csetepaté miatt a vízbe ugrott. Ugyanis az egyik szóval taggatta a másikat s ez megírta amannak nyugtalanokodását apjuknak. Amaz emiatt elérzékenyedvén, a csatornába ugrott, min emez ugy meghatódott, hogy követte testvérét a hullámsírba. Az egyiket rügtön kifogták; a másik azonban csak a héten került elő, félig feloszlott állapotban; de azért sikerült hibás fogairól megismerni.

A **Zombor** városi mértékletesül hivatal felirata: „A Mertkéhitelesített tanultait a Mazarabara.”

A **zombori** koresolyázó egylet 1882. évi január hó 28-án, a megyei palota termeiben, helybeli szegény tanulóknál teli ruhával való elméltása céljából zártkörű táncvigalmat rendez. Jegyek ára: Személyjegy 2 firt. Családjegy 5 firt. Számozott karzatjegy 2 firt. Jegyek előre válthatók Falcione Gusztáv úr kereskedésében, a vigalom estéjén pedig a pénztárnál. Felülfizetések a jótékony célra vannak szárvá és hirlapilag lesznek közzétéve. Kezdeté esti 8 órakor. E bálnak fényes sikere bizonyos; mert nincs több oly egylet városunkban, mely az előkelő osztály mindkét nemű színetvirágát magába ölelné, csak a koresolya-egylet.

Torzszai elüljáró választás. Bíró Schmidt Károly. Esküdt Korel Mihály, Beck Frigyes. Pénztáros Ort Lajos és ifj. Wickert Vilmos. Gyám ifj. Schick Miklós.

Az apatini kaszinó egyet folyó hó 6-án tartotta Schmausz Endre úr, mint több éven át elnökének vezetése alatt a szokásos évi zár és alakuló közgyűlést, amelyen köztisztviseltekben álló érdemű elnökünkre tisztviselőre úgy az egész régi tisztikar egyhangulag ismét megválasztotta. Ugyancsak elhatározott ekkor egy kaszinó bál rendezése; s megtartása f. évi február hó 8-ikára tűzött ki; amelyen megyénk egyik legjobb muzikus bandája fogja a nótát láb alá diktálni. — (Zombori is ott lesz! Sz.) Ugyancsak 6-án a kaszinó gyűlést megelőzőleg tartatott a dalárda zár és alakuló közgyűlése; amelyen midőn szerett elnökünk Schmausz Endre alispán úr távollétét hivatalos elfoglaltság indokából e tisztviselőre, amelyen már számos év óta oly fáradhatlan ügybuzgalommal működött, — lemondani kívánt. — a gyűlés a legnagyobb lelkesültség mellett egyhangulag ismét elnökének választotta. — Alelnöknek választott Kék Lajos, pénztárnok: Gillich Péter, szertárnok: Bognár Antal, titkárnak: ifjú Marsch János. — K.

Szabadkai hírek. Kir. tanfelügyelőnk a jan. 2-iki kig. biz. ülésen jelentette, hogy az ottani zsidóiskolát a legnagyobb rendetlenségben találta, úgy, hogy bár a tanító, Weisz Jakab, buzgó, de így eleget nem tehet. — Balogh Károly képesítetlen polg. isk. tanító állomására pályázat kiírása rendeltetett. — Az adófelügyelő jelentése szerint a múlt évi 548924 fr. 37 kr. adóból a hátralék csak 21705 fr. 68 kr. — Balok: A Puska kaszinó nagy préloja febr. 2-án; a polgári olvasóköré febr. 4-én; a szerb dalárda beszédje febr. 18-án; a főgymn. ifjúság táncos hangversenye jan. 25-én. Tudnunkkal a deákság, mint olyan, semmi mulatságot se rendezhet.

Az újvidéki vasúti hídnak, a hideg miatt, csakis az első súlyosztó szekrényében folyik a munka.

A magyar olvasókör f. hó 8-ikán tartotta tisztújító közgyűlést. Megválasztottak: elnök: Mártonffy Károly; igazgató: Tarczay Mór; jegyző: Városvi Vadár; pénztárnok: Tápi István; ügyész: Kozma László; könyvtárnok: Bäumel Ede. Választmányi tagok: Dr. Spitzer Mór, Fejér Gyula, Raisz Sándor, Podmanitzky Armin báró, Gottlieb Márton, Sándor Béla, Dr. Rátay József, Radies György. A kör 1882-ik Szt.-Györgyre a Horváth-féle emeletes házba költözik.

Meghívó. A zombori ifjúság 1882. évi január hó 18-án a „Vadászkürt”-höz címzett szálló nagytérképében a helybeli szegények javára zártkörű táncvigalmat rendez. Családjegyek 5 firtjával és személyjegyek 2 firtjával a meghívó előmutatása mellett, Falcioné Gusztáv és Karakasevits M. urak kereskedéseiben előre is válthatók. Felülvezetések a jótékony cél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté esti 8 órakor.

A magyar honvédség kötelékéből kérelmezett kilépés a védőkezelettség teljesítése után a tiszti rendszert megtagadása nélkül, 1881. dec. 31-vel megengedtetett; a többi között Zsembery Kálmán észak-bácskai 4. számú honvédszállóaljbeli szabadságot állományu hadnagynak.

Az ideai tánciskolát Herczenberger Sándor tánc-tanító f. hó 12-én a „Vadászkürt” szálló termeiben tartandó főtáncpróbával zárja be. Belépti díj előre váltva 80 kr. estve a pénztárnál 1 firt o. é. Kezdeté 6, vége 12 órakor.

A „Magyar Dal-Album” III. kötetének 3 ik füzeté megjelent. E vállalat eddigelé 460 magyar népdallamot közölt zongorára alkalmazva. A gyűjtemény egyik előnye, hogy a dallamok, részben könnyű modorban vannak hangszerelve, úgy hogy gyengébb zongorajátzók is tanulhatnak belőle. Előfizetési ár egy évre, vagyis 10 füzetre 1 firt 80 kr., félévre vagyis 5 füzetre 90 kr. Egyes füzet ára zongorára alkalmazott 20 dallammal csak 25 kr. Előfizetések Hennieke Rezső kiadóhoz Győrbe intézendők. Egyes füzetek minden rendes hazai könyvtárban is kaphatók.

„Alkotmányos életünk” címmel „Néparat” aláírással a múlt számban Bezdánból egy olyatán közlemény jelent meg, melyben bemzse a sok ferditett állítás. 1. Nem igaz, hogy Szabó András a megválasztott bíró, 1875 végén diételenül hagyta el e széket. 2. Nem igaz, hogy a választás önkényes volt. Önkényes, alkotmányos országban az, aki a nagy többség akarata ellen erőlködik. Már pedig Bezdánban a 40 képviselő közül legalább 32 megjelent, a bírókandidálás törvényadta jogaival élt és pedig Major Péter, Szabó András, Müller Mihály egyéniségében állapodott meg 28 szóval 4 ellen. Ha ez a 4 egyén ennek dacára érezte, hogy a néppártot képviseli, miért nem szerzett ügybarátokat? Hisz azt csak tudhatta, hogy a szótöbbség győzend! 3. Nem igaz egyik se azokból a nagy betűvel írott címekből. Aki azokat Bezdán képviselői ellen használni merte, felhívjuk, hogy siessen azokat vagy bebizonyítani, vagy visszavonni, mert ily nyilvános megbélyegzést egy erkölcsi testület megtorlatlanul nem tűrhet. Több községi képviselő.

A megyei szeretetház javára a „Bácska” kiadó-hivatalánál újévi üdvözlőket megváltották: Preszly János jegyző Kerynya 5 firt. Dr. Schlesinger Samu 3 firt. Ehhez a „Bácska” 1-ső számában begyűlt 25 firt hozzáadva, összesen begyűlt 33 firt.

A magyar országos segélyező négyelet (veres kereszt) bács-almási főlkja 1882. évi január hó 11-én a „Magyar Koronához” címzett szállóda nagytérképében alapítókéje gyarapítására táncvigalmat rendez. Kezdeté 8 órakor. Belépti jegyek: személyjegy 1 firt, családjegy 1 firt 50 kr. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Zombor sz. k. város rendőr főkapitánya a következő hirdetményt bocsátotta ki: Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottságának f. é. december hó 14-én 220. sz. alatt kiadott határozatával az 1872. VIII. t. c. 32. §. alapján Zombor városának bel- és külterülete tűzrendőri tekintetéből két kéményseprői munkakerületre osztatván, az így betöltendő két kéményseprőmesteri állomásra pályázat hirdetettik. A szabályzat, mely az 1872. évi VIII. t. c. 35. §-ának alapján határozott meg, a következők. I. A városban. 1. Kémények a kávéházakban minden 8 nap. 2. Kémények a vendégfogadóknak minden 15 nap. 3. Zárt kémények minden 30 nap. 4. Nyitott kémények minden 90 nap alatt legalább egyszer jól kitisztítandók. Gőzmalomok, tüzzel dolgozó ipartelemek és gyáraknál a kémények az illető

iparos vagy gyáros és a kéményseprő közmegeállapítása szerint tisztítandók ki. A mindenkori seprés és illetve kitisztítás díjai következőkben állapítottak meg: a) egy közönséges kémény után 10 kr., b) egy orosz kémény kiégetéseért 30 kr., c) egy takaréktűz-bely kitisztításaért 15 kr., d) egy három méter hosszú kályhaeső után 15 kr., e) egy három méternél hosszabb kályhaeső után 25 kr., f) egy parasztház kéménye után 5 kr. Kémény és fűtőkályhaesőket a háztulajdonos, takaréktűzhelyeket és azoknak füstös-veit pedig a hasznélvező tartozik kitisztíttatni és ezért a tisztítási díjakat is fizetni. II. A szállások és szállókban. A szállási és szállókbeli épületeken létező nyitott kémények minden 90 nap alatt legalább egyszer jól kitisztítandók. Ezeknek tisztítási díja, tekintet nélkül a távolságra, a következők: 1. egy közönséges kéményért a szállásokban 15 kr., 2. egy közönséges kéményért a szállókban 12 kr. A kitisztítási díjat a konyha kémények és fűtőkályhák után a háztulajdonos, a takaréktűzhelyek és azoknak füstös-veit után pedig a hasznélvező tartozik fizetni. Miről az illetők, kik egyik vagy másik kéményseprő mesteri állást a fennebbi szabályok pontos megtartása mellett elnyerni óhajtnak azzal értesítetnek, hogy ebbeli tolyamodványaikat alólított rendőr kapitánynál legkésőbb f. é. január hó 17-ig beadni elne mulasszák. Zomborban, 1882. évi január hó 1-én. Cziedler János s. k. rendőrfőkapitány.

Előjáró-választás Kulán. Bíró Kulyancsity Radivoj. Gyám Blauz Miklós. Pénztáros Szántó István. Esküdtek Dietler József, Markusity Pál, Gonczlik József, Pávkov Aron, Solyanszki Szávó.

A „Polgári Kaszinó” 1881. jan. 15-én (?) tartja tisztújító közgyűlést.

A népköri szokásos közvacsora jan. 14-én a „Népkör” helyiségében tartatik. Résztvegyek a „Népkör” helyiségében 1 firtot kaphatók.

Az országos gazdasági egyet jan. 2-iki szakülésén gróf Lónyai, Korizmic és többek felszólítása után kimondotta, hogy a magas kormányal testületileg el fog követni mindent, amit képes, arra, hogy gróf Chotek Rezső és Ottó nagybirtokosoknak a budapest-zimonyi vasúttal folyó póré az előbbiei javára dőljön el. Nevezett urak még 1880 ban tervet készítettek Gerster Béla ferenc-esatonai főmérnökkel, hogy birtokukból vagy 1000 holdat üntözésre rendezzen be; a munka egy része már el is készült, mit az 1881. aug. 8-án tartott közgy. bejáró bizottság konstalt. Arról van tehát szó, hogy az 1881. 41. t. c. 15. §-a, mely a használatba még nem került, de már folyamatban levő műveletek tekintetbevételét sürgeti, méltányosan alkalmazassék és a szükséges víztereszéket, ártereket és esatonákat a vállalat építtesse ki. Kár volna megvényt a nagy vállalathoz arányilag ily kicsiség miatt e fontos közgazdasági mintatervtől megfosztani.

Szalón. Birvolszky Zsófia úrnő termeiben a múlt pénteken szép társaság gyűlt össze a görög keletiek karácsonya alkalmából. A jelen voltak közül felemlítjük: Sándor Béláné, Bibra báróné, Tripolszky Gyuláné, Lesczinszky, Karvázy Domonkosné, Vukicsévics Katinka úrnőket; továbbá Siebenburger Zsuzsika, Lovász Aranka, Lesczinszky Marianna, Mihajlovics Melanie és Tripolszky Erzsike kisasszonyokat. Az urak közül: Sándor Béla főispánt, Schmausz Endre alispánt, Podmaniczky Armin bárót, Kuluncsics Agostont, Bibra Frigyes bárót, Lesczinszky Lajost és Tripolszky Gyulát. A társaság, melyet a házasszony kedvessége elragadt, fényes esteli, tánc, zene, ének, kártyajáték és vig. társalgás mellett reggeli 7 óráig feszelenül mulatott.

Beküldetett a Roder Adolf-féle levelekbe foglalt magyar nyelvtan, szerbre fordítva Konyovits István népiszkolai és Bérity Szilárd felső leányiskolai tanítók által. Tekintve, hogy ezidén van az utolsó terminus, melyen belül a magyar nyelvet minden tanítónak, tehát a szerbeknek is el kell sajátítaniok: dícséretes a fordítóknak hazaifas buzgalma, hogy e hégzopító és kevés hasznat ígérő vállalatba belekaptak. A fordítás gondos, bár jól tennék, ha a korrekturát magyar szakértővel is átnéznék; mert pl. a 13. és 15. lapon egy felütésre négy sajtóhibát találtunk. Pedig ily evangélimuszterü miben ily százalékkal nincs azoknak létjoguk. Szerintünk lehelyesebb lenne, ha a m. kormány pályázatot hirdetne egy ilyen műre; mert a csekély keresletet tekintve, önszántából senkise foghat olyanba. Annál szükségesebb ez, mert ennek hiánya kenyértörés idején ménteségül fog idézteni. Eladdig e mű is jó szolgálatot tehet. 30 füzetre van tervezve és 20 kronkint kapható Karakasevits Milivoj zombori könyvkereskedőnél, aki e kiadványával áldozatkész jóakarátának igen hazaifas jelet adta.

Egy okkal megint több, hogy ne bizotsitsunk máshol, mint az „Első Magyar Társaság”-nál, a „Magyar Tisztviselő” következő közleménye: „Már több ízben volt alkalmunk rámutatni, hogy biztosító intézetnek választásában sohasem eléggé óvatosan járhatunk el, s hogy mindenkor szem előtt tartandó azon fontos körülmény, miszerint bizalmunkat csak az oly társaságba helyezzük, melynek állása s ügykezelése minden kétséget kizáró biztosítókat nyújthat az iránt, hogy képes a magára vállalt kötelezettségeknek eleget is tenni. Különösen az életbiztosítóknál áll ez, melyek egész élettartamra köttetnek, s melyeknek célja az: hogy a szerződő félnek családját, ennek halálése-tére biztosítsa, s hogy a hátramaradt család megélhetése lehetővé tétessék. Ha már most egy családapa az életbiztosításnak jótékony intézményét azon megnagy-tató tudattal kívánja igénybe venni, hogy bármikor bekövetkező halálakor övét a szűkölködéstől meg-óvja: úgy kötelessége, hacsak megtakarított pénzét kockára, s övét a legnagyobb nyomornak kitenni nem akarja, hogy egy kétségbevonhatlan szilárd elveken alapuló biztosító intézettel életbiztosítást kössön. Alkalmat szolgáltatunk ezen fejtegetésekre a triestyi „Azienda Assicuratrice” 1880. évre vonatkozó mérlegkimutatása, amely egy millió forinttal befizetett alapítókéje mellett 2.310.372 firt 74 krra rugó veszeteséget mutat ki. Ezen társaságnál eszerint nemcsak a befizetett alapítóké teljesen veszendőbe ment, hanem még azon-kivül: 1.300.000 firta rugó hiány is mutatkozik, mely kétségkívül az életbizt. sítási díjtartalékok terhel. A

társulat tehát tényleg már nincsen azon helyzetben, a magára vállalt kötelezettségeknek a vele életbiztosítók sokat kötött felekkel szemben eleget tenni, és a nála biztosítottak a sok nélkülözéssel megtakarított filléreket, melyeket övéiknek javára áldozni kívántak vesztélyeztetve látják, utóbbiak pedig az élet esélyeinek védtelenül ki vannak téve, melyek ellenében, épen életbiztosítások megkötése által, véde és oltalmazva hitték magukat. A bevallott deficit jelentékenyen emelkednek. ha a mérlegkimutatás 3 tételénél „a társaság ingatlanai” 2.675.724 firt 52 krrban a szükséges leírások eszköztelennek, melyeknél azok, megszerzésük óta, aligha fogatosítottak. Hogy a társulat helyzete igen komoly, végre azon körülmény is tanúsítja, hogy a román kormány indítatva érezte magát működésének folytatását Romániában beszűntetni, ez oly intézkedés, amely komoly gondolkodásra éjthet. Ily körül-mények között hazaifas kötelességünknek ismerjük, melyek között hazafiass kötelességünknek ismerjük, újra intő szavunkat felemelni, s tisztelt olvasóink bá-cses figyelmét arra felhívni, hogy mennyire szükséges biztosító intézetek választásában a lehető legnagyobb óvatossággal eljárni. Minek is a távol:an tévelyegni, s külföldi biztosító intézeteknél biztosítani, ha a jó oly közel van, és mi solid hazai intézetekkel birunk, mint például az „Első magyar általános biztosító társaság,” mely kedvező anyagi helyzetnél fogva, bátran minden más idegen társasággal versenyezhet, s mely-nél végül a kormányzó és az üzletre befolyással bíró személyek már magában véve is, a legjobb biztosítókat nyújtják a szilárd, szakavatott és lelkiismeretes üzlet-kezelésre.”

Beküldetett. Magyarozott Elemi Katekizmus, vagy: módszeres hitelemzések a r. k. népiszkolák második osztálya számára. Irta és kiadta: Fonyó Pál, bajai hit-tanár. Az elemi katekizálás didaktikája körül való sikeres buzgólkodásról több efflele műve után előnyös ismert szerzőnek e munkája óráról órára módszer-tanilag kidolgozott hitelemzéseket hoz a II. osztály gyermekek számára, s minél hiányosabb e tekintetben napjainkban gyakorlatias kiképzetése, annál nagyobb szolgálatot tesz kezdő hitelemzőinknek, sőt a már gyakorlottabbaknak is, e módszertani vezérkönyv. Emeli az egyes hitelemzések módszertani kidolgozásának értékét, hogy az egyes hitigazságok mindenütt az elemi katekizmus nyomán s mégis elég elemiesen és eléggé gyermek nyelven vannak kidolgozva, és az egyes hasonlatok, példák, érzékítések, hasonlatok, ellen-terek, idézetek és szónagyarázatok mindenütt kellő világosságba helyezik a fogalmakat. Mig más művek csakis anyagot szolgáltatnak a hitelemzéshez, mint pl. Nagy Antalnak legújabbban megjelent jeles műve: addig itt teljesen kész és módszertanilag kidolgozott hitelemzéseket talál a buzgó hitelemző, s még a kikér-dezésben is teljes tájékozást nyújt e segédkönyv. Az egyes előadásokat mindenütt vallásos intelem zárja be, mi által a tanulatnak a gyakorlati életbe való átvitele céloztatik; záradékul pedig óráról órára ki-vannak jelölve azon kérdések, melyek a hitelemzésben feldolgoztattak a gyermekek által beemlézendők A mű elején az „Előszó” elméleti ismereteket nyújt; az egyes félévek végén pedig minden tekintetben figyel-met érdemlő „Részletes hitelemzési óraterv” van az előadásokhoz csatolva, melyben hónapról hónapra s óráról-órára ki van a feldolgozandó tananyag jelölve. Ez annál nagyobb figyelemre méltó, mert a falusi és szállási iskolák számára külön tantervet ad, s így nemcsak a rendes, hanem a rendetlenebb iskolalátoga-tásnál is teljes tájékozást nyújt, mi által nem egy hitelemző és tanító lesz örvendetesen meglepve és föl-adatáról ily viszonyok között is tájékozva. A mű 29 közép nyolcadretű ívre, 464 lapra terjed, s izletes, tiszta és kellemes kiállítása csak becsületére válik a Rudnyánszky-féle hírneves nyomdának. Minden előadás szép initial betűkkel van szedve, a papír szép fehér s igen jó minőségű; a boríték is igen csinosan van ki-állítva. A terjedelmes mű bolti ára csak 2 firt, s kik-ez összeget szerzőhöz Bajára (Bács m.) előlegesen be-küldik, a művet bérmentve kapják. Igen ajánljuk min-den hitelemző és tanító meleg pártolásába!

Zenta egyik bolthelyiségeiben nem rég három koldus gulyizott. Mikor már jól szittak magukat a törkölynek csufolt spiritszekeverékekkel, kártyázni kezdtek. Játékuk abban különbözött a „nemzeti esüdestől” hogy pénz helyett kenyér darabok vitték a szerepet. Történt, hogy egy 10 kros cipő került a bankba, mit egyik bepálinkázott alamizsna hős — jó kártyát kap-ván — következő felkiáltással tett meg: Bank! a ki mindene van! Mit nekem egy tarisznya kenyér?! Szabadkai K.

Budapesti Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedőknél megjelentek a következő zenedarabok: „Újvi meglepetés” kedvenc népdalokból gyermekkéhez alkal-mazta Poor Vilmos; I-II. füzeteként 50 kr. — To-vábbá: 6 eredeti magyar dal, énekek és zongorára szerz. s Blaha Lujzának ajánlja ifj. Szotyori Nagy Károly. Ára 1 firt. — Végül: a nálunk is előnyösen ismert Lányi Ernő ifjú zeneszerzőtől „32 eredeti ma-gyar népdal.” Címeik: Volt nekem egy szép kedvesem. Szép a legény ha barna. Sirtam eleget utánad. Azt mondja egy parancsolat. Le az égről hull a csillag. Szomoruan szól a hegedű. Hej menyecske. Muzsikál-nak, harangoznak. A mindszenti bíró lánya. Icipici tarka kakas. Kántor uram ne bántsd. Megvert engem a teremtő. Meguntam az életet. Azt üzenték a cakói lányok. Van nekem egy piros kendőm. Temetésre ha-rangoznak. Galamb mellé száll a galamb. Hull a csil-lag. Levél zöldül az ágon. Ez a kis leány. Ha a tied volnék. Szombath mellett a koresmáros Salamon. Ősi szellő zörgeti a levelet. A rózsafa hullatja a virágját. Fülemlüle nyög a közel berekbe. Piros alma de nem gömbölyű. Szeretőmet elvesztettem. Párja van a gerlicének Nem megyek utánad. Elmegyek és nem tu-dom még hová. Nem jó mindig a fonába eljárni. A ki engem megszeret. Jól lélekkel mondhatjuk, hogy a ka-rácsi hangjegypiacon ilyen tartalmas és ritka csin-al kivitt mű nem igen forgott. A nyomás tiszta, a szöveg hibátlan, a dalok szépek és igazi magyar ér-zékkel vannak lerakva. A belső címképen gyönyörű olajnyomatu magyar életkép díszleg. Ára 2 firt 50 kr.

Kuriózum. A pozsonyi német újság közli, hogy szolgált ott egy Györgyevits nevű adótitst, aki Bács-kában birtokai után 794 ft. egyenes adót fizet.

négy
dekr
nak

kint

igaz
ügy
gosa
gein
tem
c. 12
meg
Nag
ságo
mim
szive
tudu

gyó

Melléklet a „Bácska“ 2-ik számához.

Jakabffy szinagazgató a múlt hét folyamán hatvan négy jegyet adott el az első bérlésre. Akik netán vidékről bérelni vagy bizonyos darabokra jegyet kívánnak biztosítani: szívesen megteesszük nekik.

Cservenkan a kereskedelmi ministerium szerdánként heti vásárt engedélyezett.

Kérem. Értésünkre esett, hogy a megyei közigazgatási bizottság november havi ülésében egy belügyministeri döntvény került szőnyegre, mely világosan kimondja, hogy a megyei palota építési költségeinek fődözésére kivett pótdadó a községi pótdadó természetével bír és e szerint az 1871. évi XVIII. t. c. 124. § értelmében a lelkészek és néptanítók ezen megyei pótdadó fizetése alól is föl vannak mentve. — Nagyon lekötelezném t. szerkesztő ur a lelkészkedő pap-ságot és a népiskolai tanítótestületet, ha az említett ministeri döntvényt a „Bácska“ hasábjain közzétenni szíveskednék. Egy káplán. — (Hosszu. Elég azt önnök tudni, hogy csakugyan úgy van mint hiszi. Szerk.)

A behajthatatlanság címén leirt föld és házadó tárgyában a pénzügyminister körrendeletet intézett vala-

mennyi közigazgatási bizottsághoz és adófelügyelőhöz, melyben meghagyja, hogy 1882. jan. 1 től csak azon leírasi határozatok terjesztendők föl a pénzügyminis-terhez, melyek a 100 fítot meghaladják. Egyben újból szívére köti a nevezett hatóságoknak, hogy a leírásnál előszabott törvényes rendelkezéseket és korlátozá-sokat a legpontosabban kövessék.

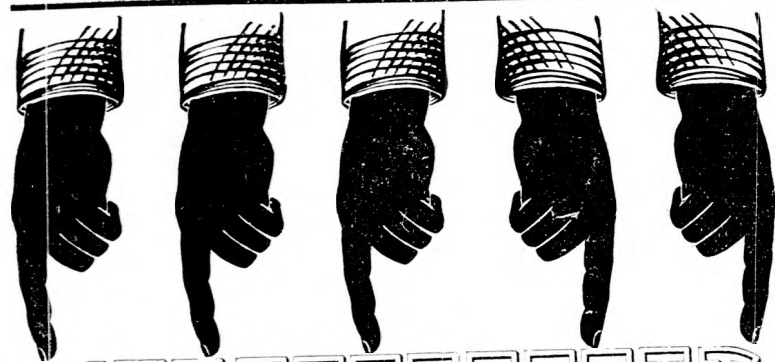
Az utcai padokat, melyek a jóságigazgatóság és kincstári ügyészség előtt a „Fechtruderek“ és részeg emberek nyugvóhelyeül meg a szerelmes bakák és szolgálók nyáresti találkozóhelyeül szolgáltak, a napokban eltávolították. Ez alkalomból valaki felszólalást küldött be hozzánk, melyben a közrend érdekében kívánatosnak tartja, hogy azon urak, kik az utcára ki-nyúló lépcsők eltávolításával a rendőrség többszöri felszólítása ellenére maig is késnek, ne mutassanak rossz példát a polgárságnak, mely a kivételeket nem nevezheti jó szemmel. Ez a kívánság persze a tavasz be-állása előtt nehezen teljesíthető. Ekkor azonban mi is körülnézünk a városban, s nem mulasztjuk el az illető késedelmezőket ez uton is sürgetni.

Az „Ország-Világ“ VII. füzeté a szokott válto-zatos, gazdag és érdekes tartalommal megjelent. Képei valóságos díszművek, s néhány meg épen a képzőmű-vészet remeke. E rendkívül díszes és kitűnően szer-kesztett szépirodalmi képes lapnak, mely az etajta kül-földi képes folyóiratokkal bátran versenyezhet, előfize-tési ára évnegyedre csak 2 fíto 50 kr., félévre öt és egész évre tíz forint. Az előfizetések a kiadóhivatalba, Koronaherceg-utca 3-ik szám alá intézendők.

Beküldetett. Gyakorlati német nyelvtan levelek-ben. Irta Roder Adolf. Jó gyakorlati könyv; szemléltet-ő alapon és folytonosan a napi élet szükségéit pó-toltatva halad. Nem tételez föl a magyar olvasásnál több előismeretet; tehát aki nemétül meg akar ta-nulni, jól teszi — ha elmege Ujvidékre. Mert hiába! Táncolni, beszélni, muzsikálni: könyvből nem tanul meg az ember. Különben egy levél ára 20 kr. Kap-ható Grimm Gusztáv budapesti könyvkereskedőnél.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

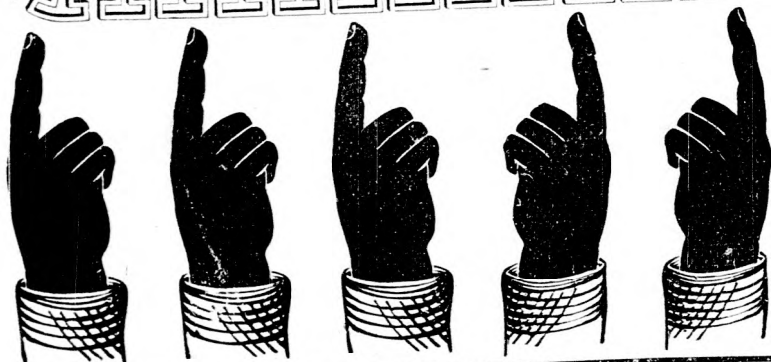

Egészen ártalmatlan Jobb és olcsóbb mint bármely **KESERŰVI Z.** Gyógynővő hatású, Mindenkoru beteg használhatja. A használati utasítás az alábbi jelzett gyógyszer-tárban ingyen kapható, mely számos székrekedé-s, lemenyét, orvombizottság, s a labdacsalak hatásától s az orv-áramlatnanságotól tanu-bizonyosságot tesznek.

BRANDT RICHARD GYÓGYSZERÉSZ SVÁJCI LABDACSAI-BRANDT RICHARD GYÓGYSZERÉSZ SVÁJCI LABDACSAI
Vételkor **BRANDT RICHARD GYÓGYSZERÉSZ SVÁJCI LABDACSAI** kéréndők, melyek labdacsalakban adatkak, és pedig 50 szem 70 kr. és kisebb méretűek 15 szemmel 25 kr. 6. ért. — Minden valódi svájci labdacsalakban a jelzett jelvény látható; éhár svájci kerszet vörös mezőben a készítő nevével, s a készítő helyével. — Kapható Zomborban: Gallé Emil gyógyszerésznél. 15-11

ARANYÉR, székrekedés, máj- és epebajok, tisztálaltalan vér, gyű- és mell-pajzsmirigy-ellen. Orvosi vény után készíttve. **FŐ-ALKATRÉSZE:** Svájci gyógyhatású növé-nyek kivonata.

12. évfolyam.

MERCUR

hiteles sorsolási értesítője

osztrák magyar és külföldi sorsjegyek, kisorsolható állam- és magán-könyvények, vasutak, gőzhajó és ipar-részvények elsőbbségi könyvények, záloglevelek stb.-nek. **Folyóirat bank-, pénzügyi- és vasutiügyekben.**

1882. január 1-ével új egész évi előfizetést nyitunk a **TIZENKETTEDIK ÉVFOLYAMRA.**

A **MERCUR magyar-német** szöveggel 3-4-szer jelenik meg minden hónapban, szükség esetén azonban többször is és pedig minden jelentékenyebb huzás után; tartalmazza könnyenérthető rövidséggel, előszó és lajstromi áttekin-téssel hiteles sorsolási jegyeket valamint a **hátralékokat** azaz a **kisorsolt** de még fel nem vett **nyereményeket**, en-nél fogva érték pirral bíró közönségnek egy **nélkülözhetetlen közöny.**

Előfizetési ára bérmentve a házhoz hordva vagy postán küldve egész évre csak 2 fíto. **A MERCUR kiadóhivatala BUDAPESTEN Dorottya utca 12. BUDAPESTEN.**

Van szerencsénk az előfizetésre meghívni és kérjük a címeket tisztán kiírni val. mint az utolsó posta állomás megjelölését is. — Az összeg beküldése legelőszérűbben és legelőszóbban **postautalvánnyal** eszközölhető. 5-4

12. évfolyam.

3911. szám.
kg. 1881.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye közép II-od járás szolgabírói hivatala részéről a Bács-Bresztovác községében lekü-zetéses folytán üresedésbe jött község jegyzői állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állás következő javadalmazással van össze-kötve u. m.:

- 105 fíto o. é. évi készpénz fizetés, és
- szabad lakás,
- 2/4 telek föld haszonélvezete,
- 24 hl (40 pozs. mérő) buza,
- 67 1/2 kgr. (120 π) marhahús,
- 28 kgr. (50 π) só,
- 28 kgr. (50 π) faggyu gyertya,
- 330 kgr. (60 mázsa) széna,
- 20 1/2 ürköbméter (6 öl) kemény tűzifa,
- egy kétmázsás hizott sertés.

Az üresedésbe jött állomás 1882. évi január hó 12-ik napján reggeli 10 órakor Bresztovác község há-zánál megtartandó választás útján fog betöltetni.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1871. évi XVIII. t. c. 74. és 75. §§-ai értelmében felszerelt kérvényeiket 1882. évi ja-nuár 11-éig bezárólag ezen szolgabírósnál benyujt-sák, és ebben igazolják, hogy a jegyzői teendőknél magyar, német és dalmát nyelven való ellátására ké-pesítvők.

Ó-Szivacon, 1881. december 23-án.

Latinovits Gyula
szolgabíró.

**Orvosilag elért
gyógyeredmények**

a valódi Hoff János-féle maláta-gyógytápkészít-mények által, a mell- és gyomor bajoknál.

Elismervény.

Felkérem teljes tisztelettel számomra posta-utánvét mellett a következőket megküldeni: 14 palack maláta-kivonat egészségi sör, 2 palack maláta-kivonatot s két zacskó maláta-cukorkát. Meg kell vallanom, hogy igen jó sikerről hasz-nál m. különböz mel- és gyomor bajokra; most módosítva 10-12 éves gyermekeknél is meg-próbálom alkalmazni.

Csanád Palota, 1881. május 6.
Utolsó posta Makó. Tisztelettel

Dr. Wilhelm H. közs. orvos.
HOFF JÁNOS Bécs, Graben Bräunerstrasse 8. szám, főüzlete

Magyarország számára:
BUDAPEST, zsidó utca 7.

Raktárak: Zomborban: Gallé Emil gyógy-szerész és Popits Istvánnál. Szabadkán: Stojkovičs Döménél. Baján: Mihitsch Istvánnál.
12-10

Hirdetmény.

A zombori első temetkezési egyeslet, halottas díszkocsiját o. é. **2 fíto**rt adja használatul oda. A halottas díszkocsi elé fogandó minden da-rab ló után is csak o. é. **1 fíto**rt számít.

Méltányos ár mellett rendelkezésre bocsát továbbá fekete dísz egyenruhába öltözött alkalmas egyéneket is, parte cédulák kihordá-sára, valamint a halottas díszkocsi mellett történendő ünnepélyes halott kikísértésre. — Halottas díszkocsiját a legközelebbi vidékre is oda adja használatul. — Zombor, 1881. dec. 18. 3-3

A „zombori első temetkezési egyeslet.“

1511. szám.
k. ig. 1881.

Pályázati hirdetmény.

Halalozás folytán megürült torzsaí állatorvosi állomás betöltésére ezennel pályázat nyitattik. Felhivatnak mindazok, kik ezen állomásra pályázni kívánnak, hogy állatorvosi oklevéllel, erkölcsi és eddigi működésüket kitüntető bizonyítvá-nyokkal támogatott folyamodványukat alólírott Torzsa község előjáróságánál 1882. évi január 31-ig, mint a választás előnapjáig annál is bizonyosabban nyujt-sák be, mivel később beadott folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Ezen állomás negyedévi előre fizetendő évi 300 fíto javadalmazással van egybekötve, s a megválasztott állatorvos a hússzemlélt ingyen tartozik teljesíteni nem-különben a község, mint erkölcsi testület tenység marháit díj nélkül gyógy-kezelni. — Torzsán, 1881. dec. 30.

Schmausz Ferenc,
jegyző.

3-2

Schmidt Károly,
bíró.

Már január 14-én
harmadik húzása a 3%-os fejedelmi

SZÉRB SORSJEGYEKNEK

1881. évről 100 frankjával aranyban.

Mindenkori főnyeremény aranyban **100.000** frank

Legkisebb nyeremény 100 frank aranyban.

A nyeremények és kamatok

Bécsben, Budapesten, sok vidéki nagy városban valamint Belgradban s a legtöbb európai fővárosban, minden levo-nas nélkül fizettetnek.

Szərb sorsjegyek készpénzért 46 fítojával 70 kr. szelvénykamat mellett.

Atvételi jegyek

Fizetendők 14 havi 3 forintos részletben és egy 4 fíto részletben. A vevő már 3 fíto részletfizetés által azonnal egyedül osthatalm jogot nyer a játékokra.

3 százalékos Fejedelmi szərb sorsjegyek 1881. évi november 12-én történt első húzásánál a 100,000 10,000 és 4000 frankos főnyeremé-nyeket váltóútlejtésükben vásárolt sorsjegyek nyertek, mely nyeremé-nyeket váltóútlejtésükben azonnal kijűztettek.

Csak Bécs, Wollzeile 10 és 13. **A „MERCUR“** Ch. Cohn, Wollzeile 10 és 13. kiadóhivatalának váltóútlejete.

A ZOMBORI TAKARÉKPÉNZTÁR FORGALMI KIMUTATÁSA

1881-ik évi január 1-től 1881-ik évi december végéig.

BEVÉTELEK:	Összeg		KIADÁSOK:	Összeg	
	frt	kr		frt	kr
1880-ik évi december hó végével maradt készpénz		34,816 65	Visszafizetett 5% és 6% betételek	1.217,490 53	
Betételek 5 és 6% kamatozásra		1.179,054 39	5% és 6% betételek után kifizetett kamatok	40,924 97	
Törlesztések ingatlanokra adott kölcsönök után		163,319 —	Törlesztési kölcsönök ingatlanokra	249,450 —	
Leszámitolt váltókért		873,923 22	Leszámitolt váltókért	933,364 01	
Jelzálogilag biztosított váltó kölcsönök után		567,070 —	Jelzálogilag biztosított váltó kölcsönökre	557,860 —	
Hitelegyleti váltókért visszafizetett		440,966 —	Hitelegyleti váltókért	478,648 —	
Értékpapírokra adott előlegek után		27,329 —	Visszafizetett hitelegyleti biztosíték	323 —	
Eladott állam- és vasuti-kötvényekért		581,742 99	Hitelegyleti biztosíték után kifizetett kamatok	10 57	
Ideiglenes bevételek		302,599 17	Előlegek értékpapírokra	27,099 —	
Biztosításokért beszedett díjak		8,028 44	Vett állam- és vasuti-kötvényekért	439,710 —	
A kincstár részére beszedett bélyegdíjak		118 83	Vett államkötvények után megtérített kamatok	6,553 57	
A kincstár részére beszedett betáblázási illetékek		517 74	Ideiglenes kiadások	302,599 17	
Hitelegyleti biztosítéki alapra befolyt		2,058 50	Elküldött biztosítási díjak	8,028 44	
Ház számla javára befolyt		194 25	Befizetett bélyegdíjak	118 83	
Felszerelési számla javára befolyt		7 20	betáblázási illetékek	1,337 64	
		4.181,745 38	Részvénytőke után 1881. évre kifizetett kamatok és osztalékok	45,000 —	
Jövedelmek:			Felszerelési kiadások	201 33	
Kamatok, ingatlanok, váltók és előlegek után	118,550 58		Jótevény célokra	1,400 —	
Kamatok államkötvények után	28,875 71		Házfenntartási kiadások	328 61	
Végrehajtási árverésen megvett ingatlanok jövedelme	185 —		Végrehajtási árverésen megvett ingatlanokért	38 88	
Az intézeti ház bérjövödelme	2,700 —		Ház számla	703 43	
Iratdíjak	5,528 14		Tisztviselők jutalmazására	620 32	
Késedelmi kamatok	2,253 70		Megtérített ingatlan kamatok	52 48	
Betéti könyvecskék és nyomtatványokért	330 59				
Részvény-átíratási díjak	34 —		Költségek:	4.311,862 78	
Biztosítási ügynöki illetékek	288 47		Az igazgatók, tisztviselők és szolgafizetése	8,097 74	
Vegyés bevételek	1,403 94		Jövedelmi adó és városi pótdadó	4,208 17	
		160,150 13	Kezelési költségek és bélyegdíjak	5,888 12	
			A választmányi és felügyelő-bizottsági tagok napidíjai 1881. évre	2,775 —	
			Az intézeti helyiségekért lakbér	2,650 —	
			Összesen	4.335,481 81	
			Ehhez az 1881. december hó végével maradt készpénz	6,413 70	
		4.341,895 51		4.341,895 51	

Kelt Zomborban, 1881. évi december hó 31-én.

Bartnal József s. k.,
igazgató.

Csarsch Sándor s. k.,
könyvelő.

HIRDETÉS.

Van szerencsém e város és vidéke t. c. közönségét értesíteni, hogy a

MILLÁSSEVITS-FÉLE

jőnevű

GYÓGYSZERTÁRT

átvettem; azt a tudomány és gyakorlat vívmányai szerint egész újból felszereltem. Ajánlom minden gyógyszerházban tartatni szokott legjobb forrásbéli cikkeimet, biztosítván egyúttal úgy a tarifaszereű árak szolidaságáról, mint a kiszolgálást lelkiismeretes és éjjel-nappal egyaránt pontos rendjéről. A t. c. közönség kész szolgája

MICHELS GYULA,

a »Sz. Háromság« c. gyógyszerház tulajdonosa.